
REGIONALNI ATLASI KULTURNIH PRILIKA U FRANCUSKOJ

Kada je, 1959. godine, u Francuskoj prvi put stvoreno Ministarstvo za kulturu istaknuto je da je njegov osnovni zadatak da se kapitalna dela čovečanstva i Francuske učine dostupnim što većem broju Francuza, da se francuskom kulturnom nasleđu obezbedi najšira publika i da se podstiče stvaranje dela iz oblasti umetnosti i duha koji to kulturno nasleđe obogaćuju. Korišćenje kulturnih dobara još uvek zavisi od privilegija koje stavljaju Francuze u nejednak položaj, kako zbog geografskih uslova tako i zbog društvenih prepreka koje još uvek postoje. Pozorište i opera su često razonoda za buržoaziju, a posećivanje muzeja, koncerata, biblioteka, izložbi, još uvek je ograničeno na jednu posebnu kategoriju pojedinaca. Statistički podaci pokazuju da većina Francuza nije svesna svega što predstavlja njihovu kulturnu baštinu.

U okviru ovih konstatacija Ministarstvo je, odmah po osnivanju, istaklo želju da se potpuno tačno označi delokrug njegovih intervencija i da se tačno utvrde kulturne prilike i stanje na svim sektorima koji su u njegovoj nadležnosti.

Pripremanje Petog plana bila je prilika da se izvrši popis postojećih spomenika kulture i istorije, kao i kulturnih i umetničkih ustanova u pokrajinama i stanje opremljenosti ovih ustanova. Ove radove su obavili, tokom 1963. i 1964. godine, pokrajinski komiteti za kulturu, uz podršku odgovarajućih organa pokrajinskih prefektura.

Predviđeno je da se prikupljeni podaci koriste za postavljanje odgovarajućeg dokumenta koji bi sadržao kartografske elemente, statističke podatke — tabele i komentare. Tako potpun, predstavljao bi stalni instrument za proučavanje i pripremanje budućih programa za kulturne poduhvate.

Nedavno publikovanje »kulturnog atlasa« pokrajine Južni Pirineji predstavlja prvo ostvarenje iz okvira ovog plana kojim je predviđeno da se izrade »kulturni atlas« za celu Francusku, po pokrajinama.

Publikovani »kulturni atlas« ima pogodan format (21 × 32 cm), a sadrži 12 karata u boji, od kojih su četiri štampane na dve strane.

Najpre su date opšte karakteristike pokrajine; demografskom kartom predstavljen je svaki departman pokrajine uz označavanje površine, broja i gustine naseljenosti stanovnika, kao i podele po komunama. Jedna sinoptička tabela, pod nazivom »Dogadaji, ljudi i umetnosti« daje bitne istorijske podatke o pokrajini, imena slavnih ljudi toga kraja i manifestacije koje su, tokom vremena, dale pečat kulturnom životu pokrajine. Zatim dolaze pokazatelji koji obuhvataju sektore u kojima se odvija delatnost Ministarstva za kulturu: istorijski spomenici, pokretni i nepokretni spomenici kulture, preistorijske i istorijske starine, muzeji, pozorišta, muzika, umetničke škole, arhive i bioskopi.

Za tematsko predstavljanje korišćeni su razni vidovi:

Karta istorijskih spomenika prikazana je po srezovima; data je raspoređenost zdanja koja su podeljena u tri kategorije: građanska arhitektura, vojna i crkvena; ova karta daje, takođe, podatke i o onim gradovima koji su u pokrajini poznati po umetnosti; oni su popisani i predstavljeni prema broju zdanja koja se nalaze pod zaštitom države. (Za klasifikaciju i upisivanje korišćen je zakon o ovim spomenicima, donet još 1913. godine.)

Za upisivanje u kartu mesta koja predstavljaju velike prirodne lepote i onih naseljenih krajeva čija su sela ili delovi grada u celini pod zaštitom države, korišćene su odredbe ranije donetog zakona (1930) kojim je izvršen njihov popis i klasifikacija.

Pojedinačno je tačno označeno mesto svakog arheološkog nalazišta tako da se pokaže stanje napredovanja u istraživanjima.

Arhivske službe su predstavljene sa svojim dopunskim službama kao što su edukativne službe, centri za dokumentacije i centri za mikrofilmovanje.

Na karti muzeja ove ustanove su date prema kategorijama i prirodni zbirki.

Ustanove za umetničko obrazovanje, čiji rad kontroliše i finansira Ministarstvo za kulturu, date su prema mestima, sa označavanjem discipline kojima se bave.

Pozorišta su prikazana zavisno od njihovih mogućnosti da prihvate manifestacije većeg ili manjeg značaja, a karta posvećena muzici nastoji da odredi sadašnji potencijal pokrajine za negovanje ove umetnosti.

Uz ovu kartografsku dokumentaciju dati su i statistički podaci iz 1965. godine; oni obuhvataju pokretne i nepokretne spomenike kulture i istorije, kapacitet arhivskih depoa, broj sedišta u pozorišnim i bioskopskim dvoranama itd.

Publikacija daje i komentare koji objašnjavaju postupak korišćen za prikupljanje i obradu podataka, način i obim rada državnih organa. Na kraju je dat popis raznih službi i ustanova pokrajine koji se nalaze u resoru Ministarstva za kulturu.

* * *

Stvaranje ovih atlasa zadatak je pokrajinskih komiteta za kulturu koji svi rade po istim normama. Postavljanje dokumentacije i kontrola izvršavaju se na nivou centralne administracije. Štampanje dokumenta povereno je Nacionalnom geografskom institutu. Za izvestan broj primeraka troškove štampanja finansiraće Ministarstvo za kulturu, s tim što će jedan deo biti stavljen na raspolaganje prefektima pokrajina, odnosno, preko njih, službama, ustanovama i pojedincima zainteresovanim za rešavanje problema kulture i umetnosti te pokrajine.

Pretpostavlja se da će krajem 1968. godine biti završeni atlas i za sve pokrajine u Francuskoj.

D. H. S.

